

4031 Jorgel...

Ministerie van Defensie
Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

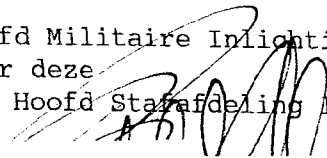
- Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

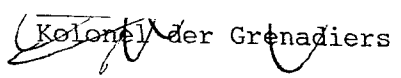
Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
Onderwerp		DIS/91/095/5282	1 november 1991
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 88/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

€
Kolonel der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5282, d.d. 1 november 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
88/91

(Afgesloten 011200 NOV 1991)

Kroatië

In Oost-Slavonië blijven de gevechten onverminderd voortduren, met name bij het reeds maanden door de federale strijdkrachten (JNA) belegerde Vukovar. Servische media meldden dat de verovering van Vukovar op zeer korte termijn te verwachten is. Dit is echter de afgelopen weken reeds meermalen gesteld, zonder dat deze prognose is uitgekomen.

In tegenstelling tot de situatie bij Vukovar zijn de gevechten bij Dubrovnik vrijwel gestaakt. Gisteren is een aantal schepen met hulpgoederen voor Dubrovnik in de stad aangekomen. Het betreffende konvooi, aan boord waarvan zich onder meer de Kroatische voorzitter van het federale presidium Mesic bevond, is door de federale marine op wapens onderzocht en kon na overleg tussen Mesic en plv MinDef Brovet zijn tocht voltooien. De ontwikkelingen bij Dubrovnik bevestigen dat de JNA (nog) niet uit is op de verovering van de stad.

De Serviërs hebben in een aantal plaatsen in het noordwestelijke deel van Slavonië, waar het tot nu toe relatief rustig is geweest, het Kroatische deel van de bevolking gesommeerd het gebied te verlaten. Naar verwachting zullen de Kroatische (para-)militaire organisaties als reactie hierop versterkingen naar deze plaatsen overbrengen. Het is mogelijk dat de Servische dreigementen beogen door het openen van een nieuw front de Kroaten te dwingen hun eenheden over een groter gebied te verspreiden en daardoor hun posities elders te verzwakken.

Interessant is overigens dat een nog onbevestigd bericht melding maakt van een recent onderling gewapend treffen tussen Servische gevechtsgroepen in Kroatië. Dit onderstreept nog eens dat dergelijke autonoom opererende groepen deels tegengestelde belangen hebben en het niet in alle gevallen eens zijn over de te volgen politieke en militaire koers. Zo is in het verleden ook melding gemaakt van wrijving tussen de autoriteiten van de Krajina, de Servische enclave in het Dalmatische kustgebied die aansluiting zoekt bij Servië, en Servische gevechtsgroepen in dit gebied.

De bevelhebber van de Kroatische strijdkrachten, Tus, heeft recentelijk verklaard dat zijn troepen de blokkade van de JNA-installaties in Kroatië zullen voortzetten tot alle uit andere delen van Joegoslavië aangevoerde JNA-eenheden Kroatië weer verlaten hebben. Volgens Tus is dit het enige middel dat Kroatië bezit om druk uit te oefenen op de JNA. Tot op heden drongen de Kroatische autoriteiten aan op de volledige terugtrekking van de JNA uit Kroatië, voordat zij bereid zouden zijn de betreffende blokkades volledig op te heffen. De stellingname van Tus zou erop duiden dat Kroatië nu bereid is tot belangrijke concessies indien de JNA in Kroatië zal worden teruggebracht tot haar organieke vredessterkte. Onduidelijk is overigens of de Kroatische regering instemt met deze suggestie.

De afgelopen weken heeft de JNA eenheden teruggetrokken uit onbetwist Kroatische gebieden in Kroatië, bijvoorbeeld uit Pula op het schiereiland Istrië en

uit delen van Dalmatië. Ook is melding gemaakt van vervanging van bepaalde JNA-eenheden in door de Serviërs opgeëiste delen van Kroatië. Er zijn echter geen aanwijzingen dat de JNA bereid zou zijn zich geheel of gedeeltelijk terug te trekken uit laatstgenoemde gebieden. Het is derhalve onwaarschijnlijk dat de JNA-top positief zal reageren op de suggestie van Tus.

Federale overheden/internationale vredesinspanningen

De Servische president Milosevic heeft gisteren laten weten dat hij aansluiting van de Servische gebieden in Kroatië en Bosnië-Herzegovina bij Servië niet onder alle omstandigheden noodzakelijk acht. Hij zou bereid zijn genoegen te nemen met autonomie voor deze gebieden binnen hun huidige republieken, mits deze autonomie ook het recht op eigen wetgeving zou inhouden.

Deze uitlating vormt slechts op het eerste gezicht een belangrijke concessie van Milosevic. De afgelopen weken had hij reeds meermalen gesuggereerd bereid te zijn een autonome status voor de betreffende gebieden te aanvaarden. Deze gebieden liggen, met name in Bosnië-Herzegovina, geografisch dermate verspreid dat hun aansluiting bij Servië zeer problematisch zou zijn. Bovendien lijkt de voorwaarde over de eigen wetgeving die Milosevic heeft genoemd, in ieder geval onaanvaardbaar voor de regeringen van Kroatië en Bosnië-Herzegovina.

In persberichten is gesuggereerd dat het gebaar van Milosevic verband houdt met een bereidheid van de EG om af te zien van de eis tot autonomie voor etnische minderheden in Servië zelf, met name voor de door de Serviërs onderdrukte Albanese meerderheid in Kosovo. Een dergelijke autonomie wordt categorisch afgewezen door de Servische regering, die tot dusverre steeds voor de Serviërs elders rechten heeft opgeëist die zij zelf niet bereid was te verlenen aan minderheden in Servië. Overigens is tot nu toe de kwestie van autonomie van Kosovo niet formeel tijdens de EG-conferentie aan de orde gekomen. In ieder geval is uit kringen van de EG-conferentie niet bevestigd dat sprake is van concessies aan Servië op dit punt.

Milosevic heeft benadrukt dat zijn opstelling niet inhoudt dat hij nu akkoord gaat met de door de EG gestelde eis dat alle partijen, dus ook Servië, instemmen met de reeds gemelde EG-voorstellen voor een verdrag tussen alle deelstaten, waarin ook de autonomie voor belangrijke minderheden is vastgelegd. Naar verwachting zal Servië echter willen vermijden dat het verantwoordelijk gesteld wordt voor het eventueel mislukken van het onderhandelingsproces, zeker nu de EG heeft gedreigd met sancties tegen die partijen die een politieke regeling van de tegenstellingen in Joegoslavië blokkeren.

Tegen deze achtergrond moet worden aangenomen dat Servië op korte termijn de EG-voorstellen in beginsel zal aanvaarden als basis voor verdere onderhandelingen, maar zal blijven aandringen op belangrijke aanpassingen. Dit zou kunnen worden geformaliseerd tijdens de vergadering van het door Servië gedomineerde federale (romp)presidium, die voor vandaag voorzien is. Deze opstelling houdt echter niet in dat Servië daadwerkelijk tot ingrijpende compromissen bereid zal zijn. Hierbij spelen ook de politieke verhoudingen in Servië zelf een rol. De uitlating van Milosevic is reeds nu scherp bekritiseerd door de leiders van de autonome Servische gebieden in Kroatië en Bosnië-Herzegovina. Verwacht kan worden dat wezenlijke concessies van de kant van Milosevic tevens zouden stuiten op heftig verzet van de radicaal-nationalistische Servische oppositie. Zelfs binnen zijn regeringspartij bestaat verzet tegen een te grote flexibiliteit tegenover Kroatië. Zo benadrukte het blad "Borba", dat veelal het standpunt van de Servische regering weergeeft, dezer dagen nog de "heilige plicht" van de Serviërs om hun gebied te verdedigen.

Commandant Avramovic van het Vijfde Militaire District (MD), dat Slovenië en het grootste deel van Kroatië omvat, is onlangs overgeplaatst naar Belgrado. Dit is opmerkelijk omdat Avramovic tot voor enkele maanden bevelhebber was van het Eerste MD en in die functie mede verantwoordelijk was voor de veiligheids-situatie in Kosovo. Na de onafhankelijkheidsverklaringen van Slovenië en Kroatië liep de bevelhebber van het Vijfde MD, een Kroaat, over naar Kroatië, waarna hij werd vervangen door Avramovic. In de praktijk bleken echter de operaties in het District te worden geleid door zijn plaatsvervanger, Raseta. In inlichtingenkringen is gespeculeerd dat de overplaatsing van Avramovic verband houdt met door de JNA-top verwachte militaire spanningen in Servië, mogelijk onder de naar autonomie strevende Moslim-minderheid in Sandzak of opnieuw in Kosovo.

In een recent interview heeft Raseta scherpe kritiek geleverd op de Joegoslavi-sche politici, die naar zijn mening de JNA tegen haar wil in de strijd hebben betrokken. Hij stelde dat de crisis niet met militaire, maar uitsluitend met politieke middelen kan worden opgelost. Opmerkelijk is overigens dat Raseta tevens stelde dat Milosevic de gebeurtenissen in Servië slechts in beperkte mate onder controle had.

Macedonië

Macedonische politici hebben de afgelopen dagen gemeld dat grote delen van de JNA zich terugtrekken uit Macedonië. Een aantal kazernes zou reeds nagenoeg leeg zijn. Ook is gemeld dat de helft van het aantal waarnemingsposten aan de Macedonische grens verlaten zou zijn.

Hoewel sprake is van troepenbewegingen in Macedonië, kan niet worden vastge-steld op welke schaal deze plaatsvinden. Het is echter onwaarschijnlijk dat de JNA-top zou hebben besloten zich volledig uit Macedonië terug te trekken. De JNA-leiding heeft dit ook ontkend. Denkbaar is dat een aantal eenheden uit Macedonië wordt overgebracht naar Kroatië, mogelijk ter vervanging van door gevechtshandelingen of deserties onderbezette eenheden.

Conclusie/voorzicht

Hoewel Servië zich naar verwachting op korte termijn formeel bereid zal tonen tot verdere onderhandelingen, is het onwaarschijnlijk dat de Servische regering aanstuurt op een compromis met Kroatië. De kansen op succes voor de EG-vredes-conferentie lijken nog steeds gering. Ook de militaire situatie in Kroatië vertoont geen wezenlijke wijziging. Zelfs moet rekening worden gehouden met het uitbreken van gevechten in tot nu toe minder bij de strijd betrokken gebieden.